

SZDL — naslednica Osvobodilne fronte: KAKO OSVAJA NJENO VSEBINO DELA

Risanka »Čudežni gozd« prihaja v Mojco

Svet za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij in spomeniško varstvo pri predsedstvu Občinske konference SZDL Ljubljana-Šiška je organiziral sekcijko obravnavo na temo: »KAKO SZDL OSVAJA IN RAZVIJA VSEBINO OF«.

Uvodne misli so podali trije medvojni aktivisti Osvobodilne fronte. Zajeli so uspešnost delovanja na treh območjih današnje občine Ljubljana-Šiška. Tov. Ana DOLGAN je prikazala delovanje OF na območju Šiške do razmejitvene črte, tov. Ivan BIZANT na medvojskem območju in tov. Ivan JENKO na območju današnje krajevne skupnosti Smlednik.

Spoznanje o moči Osvobodilne fronte, pogumu njenih aktivistov v tem prelomnem času, polnem junaštva, trpljenja, tovarištva, samoodpovedovanja in uspehi OF bodo najbrž zanimivi slehernemu našemu občanu. Prav zaradi tega bodo prispevki vseh treh medvojnih aktivistov na tej obravnavi objavljeni v nekaj naslednjih številkah Javne tribune.

Začenjamo s prispevkom tov. Ane DOLGAN.

Medvojni rajon Šiška je obsegal območje stare Šiške, ki je segalo od železniške ambulate na Celovski cesti do Šentvida t.j. do meje med fašistično Italijo in nacistično Nemčijo.

Rajon Šiška je bil v času NOB razdeljen v 4 kvarte, 15 terenskih odborov OF, 36 uličnih odborov OF, ki so povezovali 63 cest in ulic v Spodnji in Zgornji Šiški. Po tovarnah in podjetjih pa so bili odbori Delavske enotnosti.

1. kvartni odbor OF je pokrival območje današnje KS M. Majcna

2. kvartni odbor OF je pokrival območje današnje KS H. Smrkar in KS Na jami ter del KS L. Šerčer.

3. kvartni odbor OF je pokrival območje današnje KS dr. P. Držaja, KS Zg. Šiška, KS Koseze ter vse tri KS Komandanta Staneta.

4. kvartni odbor ali Dravljje je obsegal strnjeno naselje med Zg. Šiško in Šentvidom. Organizacijsko in politično je združeval in obsegal tudi bližnja naselja: Zapuže, Kamna gorica, Glince, Podutik s Toškim čelom, Dolnice in Poljane. Danes pa takratni odbor Dravljje zajemajo 4 KS: KS Bratov Babnik, KS Dolomitski odred, KS Dravljje, KS Podutik, torej na območju bivšega rajona Šiška obstaja danes 14 KS.

Od februarja 1942 so bile Dravljje odrezane, ko je okupator v svoji nemoči zgradil okoli mesta utrjen 41 km dolg obroč z dvakratno žično oviro, okrog te ovire zgradil sistem 69 bunkerjev, med seboj povezanih s telefonom in v katerih so opravljali zasilne in mučenje naših aktivistov OF. Toda vseh 1.170 dni obdane Ljubljane z dvojno 8 m široko žično ograjo je nepretrgana akcija OF uspešno prebijala tudi to oviro. Ljubljana je bila vseskozi povezana s svojim partizanskim zaledjem in s svojim osrednjim vodstvom, čeprav jo je hotel okupator z vso silo spremeniti v največji koncentracijski lager Evrope, na kar nas spominja v Šiški 15 spominskih kamnov Poti spominov in tovarištva. PST je največji spomenik Evrope, najbolj množičnega boja proti okupatorju.

Šiška je ponosna na revolucionarne tradicije svojega delavskega razreda. V Pivovarni Union je bila partijska organizacija — celica že

od leta 1923, a njen sekretar je bil Anton Sušteršič, ki so ga zavoljo njegovega uspešnega revolucionarnega delovanja v zaporu »Glavnjači« 1929. leta ubili. V Električni cestni železnici — remizi (današnji Viator) je bila znana partijska celica od leta 1936, ki se je borila za delavske pravice in uspešno organizirala štrajke. V Unitasu je delovala partijska celica pod vodstvom Franca Ravbarja-Viteza in Gusteljna Rozmana že od leta 1936. Močna je bila partijska celica mizarjev pri Perku, pri Rojina. Izredno aktivni sta bili v stari Jugoslaviji terenski celici v Šiški in Dravljah. Poleg omenjenih partijskih organizacij v podjetjih in tovarnah sta bili v času NOB po dve partijski celici v vsakem kvartu. S komunisti na železnici v Šiški je bilo na tem območju 69 predvojnih komunistov. Torej so ti prebivali in delovali na območju nekdanjega rajona Šiška. Še enkrat toliko pa je bilo skojcev in 13 narodnih herojev: Franc Ravbar-Vitez, Tine Rožanc, Tone Žerjal, Milan Majcen, Zvone Runko, Ljubo Šerčer, Vida Janežič, Edo Brajnik-Štefan. Živeči pa so še: Viktor Avbelj, Franc Stadler-Pepe, Janez Učakar in Olga Družina.

S tako revolucionarno tradicijo je tudi v Šiški KPJ že v letu 1941 organizirala eno najpopolnejših akcij NOB, ki jih je kdaj koli imelo kako okupirano mesto in ki je delovala od hiše do hiše v uličnih odborih OF, terenskih odborih OF in kvartnih odborih z močnim propagandnim aparatom. V delu borbenih grup je prednjačila delavska Šiška. Le-te so zrasle po tovarnah na terenu in njihovo jedro so bili delavci in mladinci. Že v grupah, ki so zrasle v Šiški od začetka julija 1941, je bilo okrog 60 borcev, nastajale pa so še vedno nove. O njihovih uspešnih akcijah je govorila vsa Ljubljana. Iz najboljših članov borbenih grup je bila v avgustu 1941 ustanovljena VOS. Varnostno-obveščevalna služba OF. Iz borbenih grup je zrasla ob koncu leta 1941 in začetku 1942. leta Narodna zaščita z zapriseženimi borci, organiziranimi v desetine, vode, čete in bataljon. V Šiški smo imeli bataljon Narodne zaščite, ki je bil sestavljen iz petih čet, v katerih je bilo razporejenih 424 zapriseženih članov NZ.

(nadaljevanje prihodnjic)

Peter Paleta je čudovit slikar, tak s široko-krajnikom pa črnim in razkošnim metuljčkom krog vratu, pa seveda s čopičem in risalno desko in drugimi slikarskimi pritliklinami. Naravnost v gozd se poda ta slikarska šema in tam pod začaranim brestom zaspi. In kaj se zgodi?

Tudi sam je začaran, ko se zbudi. In kako ve (pa z njim tudi naši malčki v kinu Mojca!), da je začaran? Začne se, meni nič tebi nič, pogovarjati z veveričko, z lisico in srnico, pa z ježkom in želvo, z gozdnimi pticami in medvedom (ki seveda ni gozdna ptica), celo z levom in žabami. Peter Paleta torej razume vse gozdne živali, več: z njimi se pogovarja. To pomeni: kdor živali razume, kdor jih ima rad, se tudi pogovarja lahko z njimi. In te dni se bodo naši malčki vseprek lahko pogovarjali s prebivalci začaranega in čudežnega gozda — v novi in DOMAČI barvni celovečerni risanki — koprodukciji z Američani (Fantasy Forest Inc., 1986). Naj vam predstavimo še glavne avtorje tega nenavadnega domačega filmskega podviga: animatorji Turido Pauš, Leopold Fabiani, Elizabeta Abramovič in Zvonimir Delač. Glavni risar in režiser filma je Milan Blažeković, motive za glasbo si je zamislil Arsen Dedič, pomagal pa mu je Dennis Leogrande. Seveda je škoda, da tudi slovenski otroci ne bodo mogli uživati tako kot njihovi južnejši vrstniki, ki jim junaki filma govorijo v njihovem (hrvatsko-srbskem) jeziku: edina »slovenska« kopija bo zgolj PODNASLOVLJENA v slovenščino. 26. januarja bo film »startal« v eni od večjih ljubljanskih dvoran (Union ali Komuna) na prvih predstavah, kmalu pa se bo preselil v MOJCO, kamor seveda sodi.

Obiskovalcem kina ŠIŠKA pa napovemo ameriški znanstveno-fantastični akcijski film VESOLJSKI BRODOLOMCI (Enemy Mine), ki je na festivalu v Avoriazu dobil 2 nagradi: film je »drugačen« od podobnih zgodb predvsem v tem, da govori o usodi dveh vesoljskih pilotov, od katerih je le en »pravi« človek, drugi pa bitje s planeta Dracon. Film je režiral Wolfgang Petersen, glavni vlogi Dannis Quaid in Louis Gossett. Ljubitelji filma pa posebej obveščamo, da prihaja na spored TOP GUN.